

Csésze aljjal - Apolló és kentaur alakjával; bőrtokban

Kerámia- és üveggyűjtemény

Leltári szám:	69.863.1-3 
Alkotó:	Obenbigler, Ignaz
Gyár / műhely:	Bécsi Porcelángyár
Készítés ideje:	1808 - 1809
Készítés helye:	Bécs (Wien)
Jelzés:	kék méhkas; 809 évszám
Anyag:	bőr; porcelán; réz
Technika:	aranyozott; színesen festett
Méreték:	magasság: 6 cm átmérő: 6,3 cm magasság: 2,5 cm átmérő: 13,5 cm átmérő: 15 cm

A különösen értékes vagy sérülékeny dísz tárgyak tárolására és szállítására évszázadokon keresztül bőrtokokat alkalmaztak. A tok alakja a benne tartandó tárgy alapformáját követte, szilárd és ütésbiztos falait fából faragták ki. A toknak ez a magja vagy két szimmetrikus féllé nyílt ki, és egyik oldalon zsanérok, a másik oldalon pedig kapcsok tartották össze, vagy pedig - egyszerűbb formájú tárgy esetében - levehető fedéllel záródott. A tok belsejébe puha töltőanyagot helyeztek, majd erre került rá a puha, zsircszerzésű bőrből készült bélés. A tokot kívül növényi cserzésű bőr borította, amelynek felületét is díszítették, a kor könyvkötőművészetéhez hasonlóan - mind az alkalmazott technika, mind a motívumkincs szempontjából, a tokokat ugyanis általában a könyvkötők készítették, bár bizonyos területeken - például Franciaországban - a tokkészítők önálló céhet alkottak. A jellemző díszítmények a reneszánsz korában Európaszerte elterjedt kézi aranyozás divatjával aranyozott ornamensek kerültek a tokra, s ez is marad a jellemző díszítési mód több évszázadon át. A különleges felületet eredményező bőrmárványozás a 18. század könyvkötőművészetének kedvelt eljárása, amely bőrtokokon is előfordul, mint ezt az itt bemutatott, finom ízléssel készített darab is példázza. A csésze oldalán színesen festett mitológiai jelenet: kentaur nyilazni tanítja Apollót.

Irodalom

- Szerk.: Pataki Judit: *Művészet és Mesterség. CD-ROM*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1999. - bőr, papír nr. 1.
- Varga Vera: *Bécsi porcelán az Iparművészeti Múzeum gyűjteményében*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1986. - Nr. 150.

